

СВОБОДА SVOBODA

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1978.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Роковини муру ганьби

Якщо мало уваги у міжнародній пресі звернули цього року, вже 18-ті роковини здвигнення німецькими комуністами — з наказу Москви — "муру ганьби" в Берліні, який на просторі 102-ох миль перерізав це місто, встановлюючи видимий знак і наче символ катастрофи Німеччини у Другій світовій війні й фактичне пересунення кордонів совєтської імперії до Середньої Європи. Після закінчення Другої світової війни у 1945 році Німеччину, а також зокрема Берлін, поділено на 4 зони, з яких можна була під окупацією однієї з чотирьох переможних держав (ЗСР, Англія, Франція і СРСР). Східну зону Берліну більшовики закріпили постійно за собою, бо створили з неї окрему державу, яка проголосила свою "суверенність" у 1954 році, але ця суверенність все ще є в "лапках", бо і до цього часу перебувають на її території 400.000 совєтських вояків. Але зі Східної Німеччини почалася така масова втеча німців на Захід, що комуністичний Східний Німеччини

прозив повний економічний й адміністративний паралич. Щоби припинити ту масову втечу своїх громадян, вночі з 12 на 13 серпня 1961 року комуністичне правління зігнало тисячі цивільних і військових людей, які впродовж годин збудували той мур, здовж якого поставлено вежі із військовими і поліційними, які перешкоджували втікати дуже радикальним способом: скорострілами. Не вважаючи на це рахують, що від кінця війни втекли із Східної Німеччини кругло 3 мільйони людей, а від часу здвигнення отого внутрішньо-берлінського муру — кругло 50.000 осіб. Тисячі смільчаків, які пробували втікати з-під комуністичного режиму, заплатили за свою втечу життям, тисячі пішли до в'язниці. В останньому часі східно-німецькі комуністичні володарі, у ході покращання взаємин із правителями Німецької Федеративної Республіки (Західної Німеччини) — звільняють в'язнів — за гроші: таким чином, німецькі комуністи дістали від сусідньої Західної Німеччини вже кругло 250 мільйонів доларів за звільнення в'язнів, що їх арештували за прерізні провини — здебільша за спроби нелегально дістатися на Захід.

За останні 18 років німці у вільній Західній Німеччині (понад 60 мільйонів мешканців) рік-рік відзначають роковини — як вони називають — берлінського "муру ганьби" демонстраційними промодами своїх державних мужів. І в цьому році західно-німецький міністер закордонних справ Ганс Дітріх Геншер заявив, що поки існує той "мур ганьби" — до того часу Німеччина не перестане почуватися уярмленою. Між двома частинами поділеної Німеччини згодом настали ніби кращі відносини на базі договору про торговельні й комунікаційні зв'язки. У Східній Німеччині (16 мільйонів душ), зокрема у Східному Берліні, прийшла значна поправа господарських відносин і з усіх "народних республік" у Східній Німеччині є найвищий життєвий стандарт. Все одно — поділ Німеччини і поділ Берліну зокрема існування "муру ганьби", це сумне свідчення державницької мудрості західних творців нового ладу після Другої світової війни. Поділено Німеччину, поділено Берлін, поділено Корею — а все це насправді під диктатом Москви, щоби у другий половини тих поділених країн і міст могли засісти комуністи й поширити та закріпити російську імперію.

Американський Уряд трохи пізно зрозумів свою помилку і старається як-так направити. Коли Совети, підбадьорені західним угодством на конференціях у Теграні, Ялті і Потсдамі завели блокаду Західного Берліну, щоби голодом примусити його до злуки із Східною Німеччиною, ЗСР і Англія перервали цю блокаду імпозантними летунськими доставками. Президент Кеннеді заявив на відвідинх у Західному Берліні "Іх бін айн берлінер" (Я — берлінський). Сьогодні просто трудно зрозуміти, як можна було так далеко поступатися Советам, щоби відмежувати Західний Берлін від Заходу широкою на 110 миль суугою, яку контролюють комуністи. Але сьогодні дехто з добрих знавців відносин у Німеччині ставить питання: "Чи володарі Східної Німеччини, ставленники Москви, є більше німцями чи комуністами?" — і це питання турбує Кремль. Нема сумніву, що коли захистається совєтська імперія, то через ній зникне берлінський "мур ганьби" і німецькі комуністи із Східної Німеччини стануть доказувати, що вони почуватимуться такі більше німцями, як комуністами.

О. д-р Ю. Шумовський

СУЧАСНИЙ РЕЛІГІЙНО-ПОЛІТИЧНИЙ РУХ В ІРАНИ

[2]

На протязі багатьох віків Іран був дуже відсталого країною в аграрно-технічній та культурній відношеннях. Економіка країни була в руках верхівки-аристократії, духовенства та самого шаха і криза в 50-60 роках нашого сторіччя показала необхідність негайних реформ у всіх ділянках державного і господарського та культурного життя. Тому, вже з 60-х років уряд став поводити впроваджувати різні реформи. В цей час були запропоновані нові реформи економічного і аграрного характеру, що передбачали ліквідацію великих маєтків та посілостей. Проти цього виступили аристократія та духовенство, що володіли численними земельними маєтками. Програма реформ, запропонована державним урядом, торкалася націоналізації лісів, участі робітництва в заробітках підприємств, створення т. зв. корпусу освіти (ліквідації неграмотності) та надання жінкам рівних прав з чоловіками. Цей проект завався навіть "програмою шаха", що був схвалений всенародним референдумом в січні 1963 року. Але верхівка шіїтського духовенства протидіяла сильно проти цих реформ і програми та проводила антидержавну, антиурядову кампанію. Іх закликали та антидержавна пропаганда сильно і швидко ширилася поміж побожним іранським народом. Як писала в той час газета "Джехан", досить було "муджтахидів" сказати одне слово, як вся країна буде знати про це і виконувати його волю. 1963 році в Тегерані відбулися бунти та повстання і на вулицях носили чадри (заслонки на лиці), нападали на транспортні шкільних дівчат, атакували різні бора і уряди. Вже тоді по місті Тегерані розповсюджувалося прокламції одного з тодішніх духовних лідерів-шіїтів, аятолли Хомейні, який обстоював ортодоксальність країни, законів Ісламу і виступав проти державних чинників з їхніми реформами модернізації. Аятолла Хомейні вже тоді закликав до національної свідомості своїх правовірних, пояснюючи новий курс уряду, як вплив західних держав та культури. Рівночасно він та інші мусульманські проповідники організували тоді і сильну кампанію проти рівноправності жінок. Відомий тоді проповідник Фаласфі переконував одновірців, що навіть балачки про зрівняння жінок у правах з чоловіками становлять страшну загрозу для мусульманства, уважаючи це акцією комунізму. Аятолла Безбе-

хані та інші вимагали від уряду відкликання закону з 1962 року про рівноправність жінок як суперечного до Корану, норм шіїтської конституції. Найбільш рішучий виступ шіїтів аятолли Хомейні стався 4 червня 1963 р. під час святкування відомого мусульманського святого імама Хусейна. Вогнищем для цього була мечеть в м. Кума, в центрі шіїзму. Після цього почалися по всіх містах Орану бунти, вбивства, грабунки. Дві доби продовжувалися ці протести, аж поки військо не заспокоїло бунтарів силою. Аятолла Хомейні, враз з іншими провідниками шіїтів, був тоді заарештований, а після прогнанний з країни. Реакція фанатиків, ортодоксальних лідерів мусульманства-шіїтів, призвела до того, що держава мусіла ще з більшим натиском впроваджувати свої реформи і змінювати систему життя в Ірані, а церковні мусульманські діячі та їх діяльність були обмежені до стін їх святинь. Держава притягнула до своєї реформованої акції всі верстви населення, головним чином студентів і богословів Тегеранського університету та старовинного богословського медреса "Сапахсалар". Ще й досі більш як дві тисячі богословів працюють в різних установах Ірану. Однак сила вікових народних традицій сильна і більшість народу релігійно ставилася і ставиться проти реформ і тих, хто їх впроваджує. Декан факультету Мохаммед Мохаммеді палко підтримував протести народу, сам був проти тих духовних і богословів, які пішли на працю до урядів, бо казав, що краще, коли духовенство є утримуване за гроші вірних, а не держави, бо тоді воно є вільне і незалежне від негативних реформованих впливів державних чинників.

В Ірані великим впливом користується релігійний центр шіїтів м. Кума, чолі якого стоїть п'ять відомих муджтахидів. Останнім великим аятоллою був Буруджерді, котрий помер ще в 1961 р. Він був одним з небагатьох, що мав право вирішувати спіри, заперечив питання богословів і мусульманських канонів. Його єдиного називали аятолла "ал-узма", себто "великий". Аятолла Буруджерді мав тоді вплив на владу не тільки серед духовних і віруючих кіл, але втручався в державні справи і закордонну політику, але найбільше дбав про закріплення ісламу. Після його смерті місце великого і мердже ат-таклід залишилося незаповненим аж до повернення до краю з Франції комунізму. Аятолла Безбе-

Лев Яцкевич

ПУТІВНИК ДО ДОВГОВІЧНОСТІ

Вічне життя — це задушевна мрія людини, яка поки що не може бути здійснена. Але, зате, продовження життя на 20 відсотків до 40 відсотків сьогодні існує вже у сфері нашої можливості. Багато тисяч років люди вірили, що старіння та смерть це природні процеси життя, що їх ніхто не може спинити, чи їм протидіяти. Але з поступом медичних наук стало відомим, що людина — це дуже складна біологічна машина, тривання життя якої у великій мірі залежить від цього, що вона їсть, скільки вона їсть, як вона живе та де вона живе. Як приклад можна подати мешканців трьох закутків довговічності на нашій планеті: в долині Гунца в Гімалаях, в Пакистані, на Закавказзі в ССРСР та в долині Вілкомба в Екваторі. Мешканці тих країн живуть до 100 років, але зуживають калорійно 50 відсотків менше харчів від американців та мешканців цивілізованих країн. Вони живуть у чистій, природній доклілі, їдять багато ярини та овочів, працюють фізично до кінця свого життя та їм невідомі нервові напруги і стреси.

Досліді переведені в біологічних лабораторіях з гризунами (щурми) виявили, що зменшення калорійної вартості їх харчування продовжує їхнє життя. Обслуговувати звірять, мимомовно ваги були дуже активні та молоді в біологічному значенні, в тому ж часі, коли гризуни, зашишені на певні харчування виявили симптоми старіння а то й смерті. Крім цього випробувано на тих гризунах дію ліків проти старіння, що давали ті самі висліді, що калорійне обмеження. Нові поступи в біомедіцині дають змогу перевести подібні експерименти на людини з метою припинення біологічного старіння.

Досліді проведені в Грошімі над мешканцями, що оцінили по атомній атаці на це місто, виявили велику повязаність біологічного та хронічного старіння. Хоча справа відповідного харчування, а головне обмеження звиринних товщів та цукрів не сходять із сторінок газет та радіо і телевізійних закликів, більшість людей немає достатньої сили волі відмовити своєму шлункові цього, до чого він роками привик. Тому науковці й концентрують свою увагу над удосконаленням протистаречих ліків, які правдоподібно в найближчих роках будуть в публічній продажі.

Можливо, що їх буде два: один з них вміщатиме середник для блокування ензимів, що мають назву амілази (Амілаза перетворює крохмаль в цукор). Із-за заблокування

дії тих ензимів наше тіло не буде спроможне абсорбувати повністю споживаний харч, що спричинить до сповільнення процесу старіння. Другий протистаречий лік матиме на меті протидіяти зменшенню ензиму, що його знайдено в печінці і мозку, а завданням якого є урегулювання певних немічних процесів у нашій організмі. Коли людина з невідомих причин доходить до 50-го року свого життя, кількість цього ензиму більшає та захитує нормальну функцію нашого тіла. Це захистання дії нашого організму становить один із фізичних та психологічних симптомів нашого старіння.

Приблизно 20 років тому, румунський науковець, проф. Ана Аслян, яка займає пост директора Джеріатричного Інституту в Бухаресті, винайшла субстанцію, що вона назвала Джеровіталі. Нз. Основу цього ліку становить прокаїн, що його вживають дентисти до знечужування зубів. Др-р Аслян вилікувала своїм препаратом тисячі старих європейських світочів, які почувалися багато молодшими та віталінішими, як перед тим. Джеровіталі Нз поки що не є дозволеною для продажу на американському ринку, але багато людей купує його в Європі шляхом знайомства. Др-р Оєн Граховець та др-р Дейвід МекФарлейн з університету Південної Каліфорнії під теперішню пору проводять досліді над тим ліком з доручення Американської Адміністрації Харчів та Ліків. Студії над тим ліком виявили, що він обнижує рівень ензимів, що їх виробує печінка й мозок без шкідливих побічних наслідків. Поки що висліді тих дослідів офіційно не підтверджені. Джеровіталі Нз, або інші подібні ліки, що є тепер предметом дослідів, можуть збільшити тривання життя людини в найближчих роках. В ціні, яку сьогодні платимо за аспірин, будемо могли купити собі капсули, що продовжать наші фізичні та вітальні сили поза 100 років. Наш організм можна порівняти з автомобілем. Коли в ньому періодично змінюють оливу, фільтр, настраювати запальну систему, змінити зужиті частини, їхати ним з поміркованою швидкістю та увагою, тоді автомобіль може проїхати навіть 200.000 миль. Людський організм має що перевагу над автомобілем, що він сам себе направляє та оборунає перед атакою мікроорганізмів, спричників численних недуг. Ця самооборона організму, яку популярно називаємо відпорність (імунітет) діє дуже справно та інтенсивно в молодому віці, але в

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

КЕРАМІКА СЛАВИ ГЕРУЛЯК

Хоч ця виставка відбулася ще в змні, не годиться назвати її мовчанкою.

Слава Геруляк є знава мисткиня, яка від довгого часу професійно займається керамікою. На цій виставці вона показала твори з кераміки, рисунку і графіки. І хоч її рисунки цікаві сполученням абстрактного характеру з прецизією лінії, а графіка — технічним процесом гіпсової кліші, то все таки відразу було видно, що серце мисткині — в керамічній скульптурі. Ця техніка вогню, глини і скла, яка утримує на тисячоліття не тільки форму, але й барву скульптури або маларства (можна б робити і керамічні картини), дає вдоволення виконання непроминаючих творів. Очевидно, що можна робити і слабі речі у тривалій техніці. Але їх важко знайти у Слави Геруляк. У неї багатство фантазії і плодотивність сполучення з самокритичизмом. Вона не вдовольняється малим. Як справжній мистець, вона має безліч планів і хотіла б жити кількості років (значно довше, як пропонує Мирон Сурмач), щоб могла їх всіх реалізувати.

Фантазія є важливою прикметою мистця, умовна багатоті і різноманітності творчості. І краще це можна бачити у Слави Геруляк: придумування все нових тем, опрацювання кожної теми на кілька різних способів, живлення різних стилістичних підходів в

рамках історичних і народних стилів. Цю керамічну творчість вона сама називає "етнографічною", в протилежності до "інтернаціональної" абстрактних мотивів. Цей термін не треба розуміти вузько. Крім українських мотивів, у її творах вириваються мотиви інших старинних культур, як трипільські, сумерійські, асирійські. З причини цієї примітивістичної стилізації її творчість модерна, але не має в собі нічого з "антимистецтва".

Керамічні твори на виставці склалися з картин і скульптур, гармонійний колірний яких був зручно витворений з невеликої кількості керамічних фарб. Серед картин були "етнографічні" Мадонни, дівчата у вінках (малювані на тарілках), символи старинних релігій, як лице сонця у різних видах. Але найбільше було керамічної культури в формі невеликих фігурок у українських і інших історичних костюмах давніх культур. Звертали також увагу дрібніші постаті, деякі гумористичного характеру, що розповсюджені на століттях неможливо, "комахолюди". З причини великої барвистості ця уся скульптура робила таке саме живе враження, яке ми привикли бачити в маларстві.

Виставка відбулася в двох залах галерії ОМУА в Нью Йорку.

МИСТЕЦЬКИЙ КОМЕНТАР

ОЛЬГИ МАРИШУК

У червні цього року відбулася в галерії ОМУА виставка графіки Ольги Маришук і фотографії Осиби Бористена-Ткача.

Ольга Маришук, знава попередніх виставок, студіювала графіку в Києві у визначного українського

мистця Василя Касіяна, і також в Америці. Її стиль примітивістично-абстрактний, але не безпредметний. Виставка була цікава і з технічного і з мистецького боку. Ольга Маришук показала відміну монолітності, що відбиває кольори з постеленою вирівнюваною кліші і в цей спосіб дає можливість робити кольорову графіку без великого труду. І це була причина кольористичного характеру виставки, бо при іншій техніці ледве чи було б можливо досягнути у графіці подібні ефекти.

Цікава також її ідея графічного шиклу на одну тему, якою були дві копії сіна, опрацьовані у двадцятьох варіаціях. Кожному, хто знає історію сучасного мистецтва, пригадуються при тому дві копії сіна, які увіковічнені французький імпресіоніст Клод Моне в незабутній циклі своїх картин. Але коли у Моне головною проблемою було віддання ефектів світла і повітря в різних порах дня і року, то у Ольги Маришук проблема шиклом інша: вона намалявала коментар до розвою модерного мистецтва, що йшло швидким кроком від реалізму до абстракції.

Але заки появляється на ринку ті всі "чудесні" ліки, що дозволять нам втішатися доброю їдою та довговічним життям, мусимо поки що вдовольнятися обмеженою їдою та продовженням життям.

(Продовження на ст. 3)

Орест Корчак-Городиський

ОСТАННІЙ ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС ПОЛЬСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

Бережани, 14-го вересня 1939 року
(Присвячую пам'яті мого найкращого друга — Всеволода Лемехи)

[1]

Політичні процеси над українцями в поєсарській Польщі були щоденним явищем. В останніх двох-трьох роках дійшли вони до небувалих розмірів. Та вони викликували тільки ще більш вороже наставлення до окупанта, загартували молодь як до праці над собою, так і до продовження боротьби. Можна сміло сказати, що ціла українська Західна Україна була у безпосередній війні з окупантом не тільки нелегальними-революційними методами ОУН, але й легальними, політичними й економічними.

Пригадую собі, що всі більші політичні процеси ми — шкільна молодь — живо передуситували, а коли розпочався варшавський процес; то ми створили великий гурток із 7-ох чи 10-ох колег і по черзі купували "Українські Вісті", в яких були досить докладні зведення про хід процесу. Мабуть неможливим буде відтворити історію всіх тих політичних процесів, записати прізвиська всіх тих українців, що над ними знушався польський режим у своєму короткотривалому "мощарствому" очманінні.

У 1938 році, коли здавалося, що матимемо змогу створити бодай мініатюрну, незалежну українську державу за Карпатами, польська адміністрація посилала свій терор у відношенні до українців. У Станіславові ми відчували той натиск тим більше, що наше місто було перехідним пунктом для добровольців в Карпатську Україну.

Пригадую собі мої розмови на тему евентуального переходу на Закарпаття як з покійним, найкращим моїм другом Всеволодом Лемехою так і з рівнож покійним моїм сусідом, Генком Будзюновським. Цей останній особливо намовляв мене податися через Карпати, а там... старшинська школа, українська армія... Такі тоді снували ми плани.

Як син залізничника я мав спеціальну знижку на залізницях. Квиток до Львова коштував мене на "ріж" (знижка) всього 1 золотий і 80 грошів в один бік, тож нераз я, використовуючи мою знижку, робив я спеціальні поїздки до Львова.

Одного разу, мабуть, весною 1938 року, під час однієї з моїх чергових поїздок у Львів, договорився Лемеха, як яким його популярно звали "Льоко", з нашим шкільним товаришем Славком Сеньковським, сином пароха із села Колоколин біля Бучакевця, щоби він виїхав на станцію до мого поїзду, а я передам йому реферат про Ольгу Басараю. Славко, який по матері тогору сидів удома, бо хотів присвятити дещо уваги суспільно-громадській праці в своєму селі, виїхав, згідно з домовленням на станцію, і я передав йому матеріали. У той час я не сподівався, що Ольга Басараю процес якої був одним з перших, більших судових справ на початку існування поєсарської Польщі, буде й останнім її політичним процесом.

Хоча відносно багато абсолютів із нашої класи виїхало на вищі студії, все ж таки залишилося декілька з нас в Станіславові та включилося в ряди місцевої Студентської Громади. Головою Громади був студент Василь Пасичняк (покинувши теологію, студіював політичні науки у Варшаві), а його заступником була Ростислава Лемеха, яка враз із членом Управління Лідом Соколовською зуміли укладати дуже цікаві програми на кожнотижневі сесії Студентської Громади. Всеволод Лемеха записався на право у Львівському університеті, сидів вдома, заробляв лекціями, і тільки декілька разів в році виїжджав складати іспити.

Зі мною постійно приходив на сесії Студентської

громади Іван Шевчук, абсолют польської реальної гімназії зі села Микитинці, дуже талановита людина, який лекціями хотів заробити собі на студії у Львівській політехніці (мобілізований до совєтської армії в 1941 році пропав на війні). Всі ми, члени Студентської Громади брали також активну участь у працях місцевого "Сокола" і-го, куди то включилися майже всі члени розв'язаного польською владою УСР-у.

На чергових тижневих сесіях Студентської Громади в перших днях лютого 1939 року повідомила нас урядуюча голова Ростислава Лемеха, що цього дня польська поліція, після доволі побіжної ревізії арештувала її брата Всеволода. Ревізії та арештування в домі Лемехів не були першою. Причини арешту вона не знала, але, коли я за кілька днів довідався, що Льока перевезли до турми в Бережанах, стало ясним, що справа не є станиславською. Хоча Лемеха був в Бережаних в 1937 році (ми ходили тоді вдвійку пішким на Білу Гору, до Підлісся), то він не зробив тоді ніякого "політичного" проступку. Шойно лист о. Сеньковського виснажив цілу справу: арештовано Славка за реферат про Ольгу Басараю — я догадувався, що введові й мене стріне така сама доля. Саме арештування Славка Сеньковського було зовсім припадком. Поліція прийшла з ревізією на приходство в Колоколин не шукати за нелегальщиною, а в зв'язку з якимись штрайками чи непорозуміннями між польськими колоністами-зайдами, а парохією.

Передмаком мого майбутнього арештування була домашня ревізія десь при кінці лютого або в перших днях березня 1939 року. Двох мундурових поліційнтів із майлівської станції в товаристві поліційного агента Тутака*, теж майлівського громадянина, перевели цілоденну ревізію, переглянувши мою та моїх батьків досить велику бібліотеку, користуючись при тому спеціальною книжкою, виданою Т-вом "Прогресса" про сконфісковані чи заборонені книжки. Хоча ті всі книжки можна було держати в приватних бібліотеках, агент Тутак забрав їх зі собою. Найбільше жалко мені було за книжкою Д. Дорошенка — "Слав'янський світ", яку я саме тоді студіював. Після ревізії взяв він мене на першування до центрального комісаріату, де додатково переслухав мене до 9-ої год вечора. З "ласки" відпустив мене до дому,

наказуючи знову з'явитися до нього наступного дня. Найбільше переживали всі ці події моя добра мати, а покійний вітчим, Іван Гаврилюк, який виховав мене майже від немовляти, хоч назовні задержував спокій, і дійсно переживав все це не менше моєї рідної мами. Я любив його мов рідного батька та поважав за його зрівноваженість й доброту, — так само відносилася до нього і всі громадяни нашого передмістя. Яка ж була їх радість, коли побачили мене знову вдома, — хоч батько висловив правдиву думку, що відтепер вже не минатимуть мене при різних нагодах.

У березні ставив драматичний гурток при читальні "Прогресса" на Майлівській релігійну драму з часів переслідувань перших християн, авторства о. Йосафата Каміньського, ЧСВВ (в тому часі при-монастирі оо. Василіан на Майлівці) п. н. "Юлія". Вистава йшла в новозбудованій залі при монастирі оо. Василіан на Майлівці, і я мав в ній одну з головних ролей. У квітні, неділю, 27-го березня 1939 року мали ми повторити цю виставу в селі Микитинці, віддаленому не цілі 2 кілометри від Майлівці. Коли я по Богослужбі йшов до домівки читальні, стрінув мене по дорозі агент Тутак, приязно привітався та попросив піти з ним на головний комісаріат поліції при вул. Каміньського, щоби скласти там ще якісь додаткові, малозначні, зізнання. Не передчуваючи нічого злого; пішов я з ним до комісаріату. Там не довго прийшлося мені ждати: вийшов шеф поліційного відділу комісар Ябчинський і сказав, що я арештований і теж передаду до диспозиції слідчого судді в Бережанах.

Через поліційне подвір'я, під голосне гарчання собак-вівчурів запровадили мене до поліційних арештів. Була напевно, приблизно 11-та год. перед полуднем. За мною замкнулися двері порожньої келії. Типове устаткування: прича, голі дошки, "параша" — пліт невідступні блошії. Був чудовий весняний день... Я станув близько високого вікна і споглядав на сине небо та на безжурних, веселих мешканців сусідніх кам'яниць, які походилили на балкон.

* Тутак застрелений болш. вояком при намаганні втекти з транспорту на двірці в Станіславові у жовтні-листопаді 1939 року.

(Продовження буде)

ВІДБУЛИСЬ НАРАДИ...

(Продовження зі стор. 1)

вали інформації про вислід цього річчя Травневої Акції. Фінансова Комісія виступила з пропозицією віддати частину грошей на підтримку діяльності Української Світової Кооперативної Ради у справі створення постійного фонду СКВУ. Під кінець засідання до зали наряд загодили пастор

РЕЗОЛЮЦІЇ НАДІСЛАНІ ПРЕЗИДИЄМ СЕКРЕТАРІАТУ СКВУ СКЛАДОВИМ ОРГАНІЗАЦІЯМ

До Членів Секретаріату СКВУ Крайових Центральних Репрезентацій Міжкrajових Надбудов Крайових Організацій — членів СКВУ Рад та Комісії СКВУ.

Президія Секретаріату СКВУ на своєму засіданні в дні 11-го серпня 1979 р. розглянула ситуацію на нашому громадському й церковно-релігійному відтинках у зв'язку з виступами В. Мороза та вирішила довести до відома складових організацій СКВУ таке:

1. Валентин Мороз і його родина, які були виселені зі СРСР у висліді інтервенції урядових кіл ЗСА і поселились на терені ЗСА, під сучасну пору мають потрібні обставини й засоби для нормального прожитку й професійної праці на терені ЗСА. Це сталося завдяки великій жертвенності, виявленій широкою українською громадою супроти В. Мороза та його родини.

2. Звільнення В. Мороза викликало широкий розголос на сторінках преси й радіо, телебачення в багатьох країнах західного світу. Урядові й політичні кола багатьох країн виявили багато уваги та дали докази доброзичливого ставлення до В. Мороза. Це допомогло поширити інформацію в світі про відносини в СРСР та поневолення українського народу.

3. Валентин Мороз висловив у дні 12-го травня 1979 року бажання виступати на терені ЗСА, Канади й

Георгій Вінс та його син Петро, які саме в цей час відвідували українську громаду Торонто. Члени Президії заслухали інформацію про діяльність Баптистської Церкви та Української Гельсінкської Групи й зазначили гості про підтримку Президії Секретаріату СКВУ для цієї діяльності.

Европи в співпраці з СКВУ. Президія Секретаріату СКВУ прийняла заходи, щоб би зустрічі В. Мороза відбулись по багатьох більших скупченнях українського поселення в ЗСА і Канаді.

4. Президія Секретаріату СКВУ не мала жадного впливу і не несла жадної відповідальності за цілу низку контрверсійних тверджень і заяв В. Мороза під час його публічних виступів.

5. Президія Секретаріату СКВУ запропонувала В. Морозові листом з 17-го червня 1979 р. цілу низку справ, у яких його співпраця з Президією Секретаріату СКВУ мала б допомогти ув'язнені українцям у СРСР і їхнім родинам та посилити акцію розпочату Президією Секретаріату СКВУ за деколонізацію СРСР. Дотепер Президія Секретаріату СКВУ не одержала відповіді на висшезгаданого листа.

6. Президія Секретаріату СКВУ, інформуючи про це проводили наших складових установ та організацій, закликає їх і надалі вести всесторонню акцію допомоги українським політв'язням у СРСР, їхнім родинам та цілому рухові українських дисидентів, щоб скріпити фронт солідарної позиції української спільноти вільного світу та українських дисидентів, заманіфестованих на III Конгресі СКВУ, і широким скріпленням боротьбу за визволення українського народу.

Президія Секретаріату СКВУ

СУЧАСНИЙ...

(Закінчення зі стор. 2)

аятоли Хомейні. Ісламські шіїтські богослови довго вагались, кого вибрати на голову їхньої релігії в Ірані, побоюючись, що шах та влада накинє їм небажаного кандидата. В тій цілі в організації „Громада Ісламу“ (Енджомежанейс іслам) була влаштована спеціальна дискусія-симпозіум на тему „Духовенство і духовне звання“ (мердже ат — таклід), цілю якої було: виявити свій вплив на шаха та уряд. Дискусія показала, що багато богословських діячів прихильно ставились до декотрих реформ і змін в житті народу і релігійного культу. Вони були переконані, що народні маси чекають певних реформ і, бачучи відсталість в багатьох галузях життя, радо сприймають впливи європейської культури. Тому постановлено, щоб краще богословські інституції взяли в свої руки введення можливих реформ, аніж має це робити світська державна влада. В сучасному Ірані зверхність шіїтського духовенства не є монополітна, одною в своїх поглядах чи діях. Поміж улемами чи муджахідами існують великі розбіжності у відношенні до проблем сучасності. Велику силу мають ультраортодоксальні кола, котрі вважають непорушними неподільність та єдність релігійну і політичну в долі країни і народу. На їх погляд, духовній владі необхідно було вмішатись в політичний стан держави. Вони кажуть: „Бог, пророки великі проповідники ніколи не відділяли релігію від політики“. При цьому вони згадують діяльність великих муджахидів XIX віку Сейіда Джамаль ад-Діна, Мірзи Шіразі та інших традиціоналістів і консерваторів, та сучасних аятолл Кашані, Хунсарі Ардебілі, що виступали активно за націоналізацію нафтяної промисловості.

(Кінець)

МИСТЕЦЬКИЙ КОМЕНТАР...

(Продовження зі стор. 2)

Почала цикл реалістичною картиною двох копій сина на полі в пастелі техніці. Це була тема до варіації (подібно як це робиться в музиці). Потому наступили варіації у згаданій техніці кольорової монотипії, кожна з деякою зміною форми і барви, від реалістичних до чимраз більше абстрактних, аж скінчилися картинами, в яких головна тема — дві копії сина — посплила в нереальних, мерехтливих і субтельних кольорових плямах, як імліста візія. У подібному стилі виконала також кілька монотипій з квітами. Шкода тільки, що мисткиня обмежувалася до дрібних форматів, бо її ідея була б більше вдалою у великих розмірах. До того можна б додати, що сьогодні не зашкодило б намалювати ще другий коментар — про розвій модерного мистецтва від абстракції назад до реалізму, що відбувається тепер на наших очах.

Осип-Борисен Ткач показав себе висококваліфікованим фотографом не тільки у прецизійних знімках старої американської архітектури, але також у серії фотографічних композицій „Пішоходи“, в

якій при допомозі композиційної техніки фрагментів зблизка показав життя на хіднику вулиці, коло якого ми щодня переходимо, не маючи часу ані змоги звертати на нього особливу увагу.

Любомир Кузьма

Вшановуючи пам'ять нашої Найдорожчої Мами

бл. п. Неонілі з Кархутів Мечник

складаємо:

50.00 дол. на Сироти в Бразилії;
50.00 дол. на Воєнних Інвалідів;
50.00 дол. на Український Музей в Нью Йорку.

Ольга і Ярослав ЧИПАК

сл. п.

МИКИТА І. МАНДРИКА

доктор юридичних наук, поет, науковець, журналіст і суспільний діяч, член і довірний діяч президії Осередку Української Культури й Освіти, член президії Української Академії Наук у Канаді, довірний член Президії Центрального Комітету Українців Канади, посол 1-ої Української Держави від 1917 року.

ПАНАХИДА відбудеться в п'ятницю, 24-го серпня 1979 р., о год. 8-й веч. в українській греко-православній катедрі Пресвятої Тройці у Вінніпегу, Канада.

ПОХОРОН в суботу, 25-го серпня 1979 р., о год. 9:30 ранці з цієї Катедрі. Після відправи тіло буде поховане на цвинтарі Elmwood

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ДИРЕКЦІЯ І ЧЛЕНИ ОСЕРЕДКУ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ Й ОСВІТИ

Замість квітів на могилу сл. п. д-ра М. І. Мандрики, просимо складати пожертви на Осередок Української Культури й Освіти (Ukrainian Cultural and Educational Centre, 184 Alexander Ave., E. Winnipeg, Canada), Українську Академію Наук у Канаді (Ukrainian Academy of Sciences in Canada, 456 Main Street, Winnipeg, Canada) або на Фондацію ім. Тараса Шевченка (Taras Shevchenko Foundation, 456 Main Street, Winnipeg, Canada)

КАТЕДРА СВ. ДИМИТРІЯ в КАРТЕРЕТІ, Н. ДЖ.

з глибоким сумом повідомляє Всечесне Духовенство, Приятелів і Знайомих, що у вівторок, 21-го серпня 1979 року, несподівано, упокоївся

бл. п. Митр. Прот.

О. ПЕТРО МЕЛЕХ

незабутній Сотрудник впродовж 20-ти років.

ПОХОРОННІ ОДПІВАННЯ відбудуться в катедральному храмі св. Димитрія, 645 Roosevelt Avenue в Картереті, Н. Дж., в четвер, 23-го серпня і п'ятницю, 24-го серпня 1979 року, о год. 6:30 веч.

ПОХОРОН в суботу, 25-го серпня 1979 року, о год. 9:30 ранку.

Жалем прибіта —

Катедральна Управа

УКРАЇНСЬКА СПОРТОВА ЦЕНТРАЛЯ АМЕРИКИ І КАНАДИ

ДЕЛЕГАТУРА СХІД

ПРОВІД ЛАНКИ КОПАНОГО М'ЯЧА УСЦАК-СХІД

повідомляє, що

дня 26-го серпня 1979 р., о год. 12-й дня на площі Оселі СУМА в Еппенвіллі, Н. Й.

відбудеться

ТУРНІР КОПАНОГО М'ЯЧА

ЗА ПЕРШЕНСТВО УСЦАК-СХІД на 1979 РІК

В глибокому смутку повідомляємо Всечесне Духовенство, Приятелів і Знайомих, що у вівторок, 21-го серпня 1979 р., несподівано, помер

бл. п. Митр. Прот.

О. ПЕТРО МЕЛЕХ

на 57-му році життя.

ПОХОРОННІ БОГОСЛУЖБИ відбудуться в катедрі св. Димитрія в Картереті, Н. Дж., в суботу, 25-го серпня 1979 р., о год. 9:30 ранку.

Горем прибіти:

ІРИНА — дружина

сини:

ЯРОСЛАВ

і РОМАН з дружиною БРЕНДОЮ

дочка — МАРТА

МИ УВАЖАЄМО, ЩО ВИ ПОВИННІ ЗНАТИ, ЩО:

ВИ можете причинитися до змін в Нью Джерзі, голосуючи на республіканських кандидатів до Асамблеї.

Які хочуть — Щоб **ВИ** мали безпосередній голос в громадській політиці. Вони хочуть, щоб **ВИ** вибрали генерального прокурора в Нью Джерзі.

Які хочуть — Привернути **РОДИНІ** моральну відповідальність. Вони є в опозиції до Демократичної Асамблеї, яка втручалася у родинну мораль.

Які хочуть — **Заохочувати** відбудову міських кварталів з податкових кредитів та інших джерел.

НЕ НАДІЙТЕСЯ НА ГОЛОС В НЬЮ ДЖЕРЗІ — ГОЛОСУЙТЕ ЗА НИМ!

The Republican Party

New Jersey Republican State Committee, Trenton, N. J.
David F. Norcross, Chairman

З болючим сумом повідомляємо, що 21-го серпня 1979 року, несподівано, спочив у Господі, заслужений священник Української Православної Церкви в США

Митрофорний Протоієрей

О. ПЕТРО МЕЛЕХ

член Митрополітальної Ради, Консисторії, Науково-Богословського Інституту та довірний співробітник Архієпископа Марка, Настоятеля катедрі св. Димитрія в Картереті, Н. Дж.

Всі похоронні відправи відбудуться в катедрі св. Димитрія в Картереті, Н. Дж.

В суботу, 25-го серпня 1979 р. по Заупокійній Літургії, ПОХОРОН відбудеться на місцевому цвинтарі.

Засмученій Родині, Пані-Матці Ірині, синам Ярославові і Романові з дружиною Брендою та доні Марті висловлюємо глибоке співчуття.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

КОНСИСТОРИЯ
УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ
в США

„Направду Бог їх нам послав...”

Раїса Мороз з тестем — батьком Валентина Мороза.

Вітаючи Раїсу Мороз серед нас, хочеться рівночасно віддати пошану всім тим жінкам, що не в тюрмах і не в таборах праці СССР, але поруч своїх синів і чоловіків відбудують з ними покори на „волі”. Раїса Мороз — це репрезентант жінок українських дисидентів, що діяють до цього часу з своїми синами й чоловіками — у своїх власних родинних доміях.

Раїса Мороз народилася на Донеччині. Закінчила Львівський державний університет — відділ німецької філології. Коли в 1965 році вперше арештували Валентина Мороза, дружина Раїса залишилася з 3-літнім сином на своїй землі, серед своїх друзів, але у своїй хаті — самотньо. Син без батька, хата без мужескої опіки, Раїса позбавлена родинного особистого життя, яке вирішила колись своєю молодечою уявою. Праця, піклування дитиною, страх за долю чоловіка становили її день, а самотні ночі шарпали її думки невідомим завтрашнього дня.

У 1969 р. повертається В. Мороз з ув'язнення, але лише на 9 місяців. У 1970 р. В. Мороз заарештовують вдруге й знову Раїса з сином залишаються самі.

Життя Раїси — це постійна журба і вічний неспокій. Сама формує характер сина, зводять боротьба за моральні цінності дитини, за його національну свідомість, за збереження авторитету батька, тоді, як доводилося при кожній нагоді цей авторитет понижувати. І рівночасно старастся зберегти його від несправедливості до оточення, виховуючи його в пошані й гуманності у відношенні до другої людини. Допомогає іншим родинам дисидентів і їм самим, а найбільше часу й енергії віддає за поліпшення побуту свого чоловіка у тюрмі й таборі та за його звільнення. Важко цей ій приходить, бо загальні декларації прав людини в той час не були ратифіковані СРСР, а в Україні й в Україні.

В пошукуванні рятунку й справедливості для чоловіка й батька свого сина, відкинувшись до Організації Міжнародної Амнес-

Молюсь браття-амнеїсти
За наших славних
Ярославів
Направду Бог їх нам
послав.
Ідуть шляхетні ідуть
прецисти
Та хто їм крем'янисті
Дороги килимами слав?

Чи зможемо відповісти Іванові Світличному — по-каже час. Пані Раїса пробиває стіну для своєї родини, стіну, що стояла на шляху їхнього життя, й оця нова дорога в її житті нехай буде понад все щасливою й спокійною душевним спокоєм, нехай буде вистелена килимом, на який вона собі заслужила.

Н. С.

Будемо рости і будемо творити!...

(Розбудова Галерії УМФ у Торонто)

Хто з українців, що буває у Торонто, не вступає до Галерії Шафранюків (офіційно: Галерії Канадсько-Української Мистецької Фундації — КУМФ), той або з таких, що їхній світ замикається закуреною пивною в готелі, або культурний аналізабел, все одно — з дипломом чи без нього. Серед кращих туристичних атракцій, зокрема для українців, ця Галерія має вже своє власне місце, три і пів року її праці, — від відкриття її 29-го листопада 1975 року досьогодні, — як неможливо краше вирадили себе, і коли нам надіслано запрошення на посвячення та святочне відкриття нових, вільних і догільних, приміщень — аж боляче, що це справжнє Свято Української Культури відбувається ніде ближче, а в Торонто.

Про новий етап у дії Галерії Шафранюків (дозвольте і далі так її звать, бо так звичайно звать її українці Торонто!) було нам відомо вже донедавна. Панство Ярослава й Михайла Шафранюків належать до тих рідкісних наших підприємців, які не вдоволилися своїми успіхами в торговельній діяльності, приїхавши до Торонто, як уся повсюдна еміграція, бо через Аргентину, та ініціативністю і пильною працею добровільно поважаючи свого майна. Ні вони стали не тільки зразковими підприємцями своєї браї, але й зразковими громадянами, яких видно було на кожній українській імпрезі та яких жертвенна рука з ентузіазмом, майже невідомим у наших професійних і торговельних колах, підтримувала кожен український почин і кожну нову та творчу ідею. Попрацювавши два десятиліття в фінансово-торговельному світі, здобувши в нього високий авторитет та найвищу організаційну пошану, Я. й М. Шафранюки пішли на чергову у нас „невидальщину”: Все своє майно вони оформили у фонд, про яку вже була мова, додавши до її засобів ще й вклади своїх одиноків, здебільше з колишніх побратимів зброї п. Михайла з Української Дивізії. Так був українській справі зроблений достойний подарунок: Дім при 2395 Блур-Захід, — одній з головних магістраль мільйонного Торонто, — зайняла на двох підлогах Мистецька Галерія КУМФ, а суміжні в її будинку бірові приміщення були безплатно віддані для праці СКВУ та Провінційного й місцевого Відділу КУК. Мало цього: Я. й М. Шафранюки віддали в основний і початковий фонд „своєї” галерії власну, поважну й величезну колекцію, збірку мистецьких творів, яка чарувала-дивувала всіх відвідувачів їхньої гостинної хати.

Три роки праці Мистецької Галерії Шафранюків була трьома роками її успіхів. Та й як могли не бути, коли галерія стала майже виключним змістом життя Ярослава й Михайла Шафранюків і вони віддавали їй не тільки серце й душу, але й буденну, кропітку працю. За той час у цій галерії відбулися найменш 30 виставок українських образотворчих мистців і скульпторів, з Торонто і з континенту Америки, мистців зімені і стажем та молодих мистців. З останніх цілий ряд починає вростати в наше мистецьке життя й Галерія КУМФ горда, що дала не одному з них старт. Вичливість фундаторів, добра адміністрація під керівництвом оком п. Шафранюків і пошана та прихильність рідної громади, створили атмосферу, яку хотіла б мати кожна галерія, — на відкриття виставок приходило від 200 до 500 людей, забезпечуючи таким чином даль-

ше зацікавлення ними, оз-найомлюючи українську громаду зі своїми мистцями та посилюючи продаж мистецьких творів до хат українців. Водночас зросли і власні фонди Галерії і в них тепер творить майже всіх мистців сучасності та недавнього померлих, від Грищенка й Курилика, до Молодого й Ізидора. Кожна виставка з цього фонду може бути нашою гордістю перед своїми і перед чужинцями, перед відвідувачами з близької і здалека.

А тепер ось на нашому псаломному столі запрошення на „Святочне Відкриття новонабудованого будинку і приміщень галерії-музею”. Ці нові приміщення матимуть чотири зали — дві для більших виставок, одну для спеціальних менших і одну для адміністративного діловодства. Новий будинок Галерії Шафранюків, чи пак Галерії КУМФ, знаходиться ближче до центру Торонто, на розі вулиць Блур і Кеннеді Парк Ровд, з відомим Гай-парком, що має Пам'ятник Лесі Українки, за будинком, та з площею для авт, якої досі галерії так бракувало. З числа будинку 2114 — 2130 Блур можете змиркувати, які його розміри. А що це буде найменшій українській Мистецькій Галерії на цій континенті, за це гарантують кілька місяців пильної праці обох п-в Шафранюків і їх співробітників та коло 50,000 доларів, укладених у кошти й матеріали перебудови нових приміщень. Галерія М. М. Колжаниківських в Наягра Фолс, Галерія „Фокус” у Торонто й Галерія Ольги Сосновської в Нью Йорку матимуть у відновленій та поширеній Галерії КУМФ ще кращого побратима у презентації образотворчого мистецтва України і її вільних мистців, як це було досі, — мешкати Я. й М. Шафранюки та Директор КУМФ (В. Верига, Р. Малицька, Б. Стебельський, сен. П. Юзик) гарантуватимуть співпрацю з усіма, що поставили собі велику ціль — службу українській культурі.

У суботу, 7-го квітня ц. р., о год. 7-й увечері, коли нову будову КУМФ посвятили Владислав Ізидор і Микола, почалася нова сторінка в історії наших зусиль достойно репрезентувати Україну з такою її духовістю й культурою, яку за 60 з гаком років московський варвар-окупант не зміг і не зможе скалічити та звести на рівень провінційно-колоніальний. Усі ми зобов'язані в такому ділі підтримувати ясні і творчі думи, працювати і досвідчені руки тих, що ось тепер на одному маленькому відтинку тієї духовності й культури, — у новій Мистецькій Галерії КУМФ у Торонто, — ще усильніше хочуть послужити цій великій справі.

Анатоль Курдидик

ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

В інформації п. з. „Округа Твердого Вугілля відзначила 85-річчя УНСоюзу” (Свобода, 17-го серпня), пропущено оркестру „Червона Калина” з Нью Йорку зі списку оркестрів, які грали на фестивалі в Барнсвіллі. В тій же інформації помилково зазначено що Оксана Тромса є солісткою оркестру „Нічна Мельодія”. Панна Тромса є солісткою оркестру „Червона Калина”.

Вступайте
в членів
УНСоюзу!

Увага! ІЗ НОВИХ ВИДАНЬ Увага!
Можна вже замовляти в книгарському відділі при „Свободі”

НА ЛЮДСЬКИХ ОЗЕРАХ
Поезії
ВОЛОДИМИРА ДЕНЕСА

88 сторінок. Ціна \$2.50 з пересилкою.
Мешканців стеїту Нью Джерсі зобов'язує 5% стеїтового податку.

„СВОБОДА” BOOKSTORE
30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Український Фестиваль у Балтиморі

Балтимор (УККА) — Сьомий уже з черги дводенний Український Фестиваль відбувається тут на найкращій площі долини частини міста, а саме на плазі Голкіна, 25-го серпня ц. р. від год. 1-ої по полудні до 8-ої вечора та в неділю, 26-го серпня, від 11-тої ранку до 8-ої вечора. Наш фестиваль є одним із етнічних фестивалів Балтимору, що ними це місто славиться вже від ряду літ. Етнічні фестивалі починаються в місяці травня, звичайно литовським, та закінчуються у вересні. Знамениті для них усіх є те, що вони відбуваються на центральних місцях міста, а не етнічних ділянках.

Український Фестиваль влаштовується під патронатом місцевого Відділу УККА. Фестивальний комітет, що організує та керує імпрезою, складається із представників місцевих організацій і його очолює, як і минулими роками, мгр Андрій Чорнодольський. Ціль нашого фестивалю — це ширення правди про Україну та український нарід та інформування співгромадян міста і стеїту про українську громаду. Фестивальний дохід спожитковуватимуть нашої організації на свою харитативну та громадську працю.

У програмі фестивалю візьме участь група „Зелене Жито — Сопілка” з Філа-

дельфії, танцювальна група місцевого осередка СУМА „Лиман” та група юних бандуристів з Вашингтону. На фестивалі буде ряд виставок українського народного мистецтва, а саме: вишивок, нош, різьби, кераміки, писанок тощо, при чому буде демонструватися і сама техніка виконання. Місцеві українські мистці влаштовують виставку своїх мистецьких творів. Ряд кіосків інформуватиме про Україну і українців та про місцеві установи і організації. Буде рівнож цілий ряд комерційних кіосків, де відвідувачі фестивалю зможуть набути речі, подібні до тих, що їх бачитимуть на мистецьких виставках та одночасно підкріпитися українськими стравами та напоями.

Офіційно фестиваль відкривається у суботу, 25-го серпня ц. р., в присутності посадики Балтимору Віліяма Д. Шейфера. Наступного дня, саме в неділю, 26 серпня, фестиваль почнеться співаною Службою Божою на фестивалійній площі.

Теперішня Управа міста активно підтримує етнічні фестивалі так в технічній їх підготовці, як і в рекламі. Саме завдяки тій настанові українцям вдалося дистанційно на радіої хвилі та телевізійній екрані інформувати про фестиваль та українські справи взагалі.

УВУ ВИСТУПАЄ...

(Закінчення зі стор. 1)

дації Ташкентської конференції з російської мови (конференція відбулася 22-24-го травня 1979 р.), де передбачено зміну програм навчальних закладів (від шкіл до університетів) з метою збільшення годин для викладів російської мови, прищеплення школярам і студентам звички читати російську літературу, публікація наукових праць в національних республіках російською мовою...

У той час, коли в Україні для інтенсифікації панування російської мови, і тим самим для остаточного успільнення української, впроваджуються в життя таємна постановка Міністерства освіти з 13-го жовтня 1978 та рекомендації Ташкентської конференції, наші письменники, літературознавці та лінгвісти, котрі б відважилися підняти свій голос протесту, перебувають у ув'язненні або на засланнях. А залишені на волі протестувати не сміють.

Тому, в обличчі цієї нової загрози для української мо-

ви, яка нагадує заборону публічного вживання української мови й українських публікацій у царській Росії, „Емським указом” 1876 року, Український Вільний Університет закликає всіх Колег до протесту проти цинічного лінгвіцизму в Україні. Ми повинні домагатися як зміцнення ролі української мови на Україні, так і впровадження її в міжнародних стосунках, ведених від імені УССР. Апелюємо до колег-славистів, щоб підносили цю проблему на міжнародних наукових конференціях, конгресах та симпозиумах. Вважамо за доцільне інформувати про загрозу лінгвіцизму в Україні та в інших союзних республіках міжнародну опінію — чи то у формі журнальних і газетних статей і розвідок, а чи окремих книжкових публікацій чужими мовами.

Вірюмо, що українські вчені та журналісти на еміграції вважатимуть подання такої інформації своїм обов'язком.

ОЛЕНА ЗВИЧАЙНА та МИХАЙЛО МЛАКОВИЧ

ВОРОГ НАРОДУ

ПОВІСТЬ У ДВОХ ТОМАХ
Том перший: Проти Теві. Том другий: Планета Рабіа.
939 сторінок. Ціна 15.00 дол.

Замовляти: книгарський відділ при „Свободі”, пересилаючи чек або поштовий переказ, доплативши 75 центів на кошти пересилки.
„Свобода”, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07303

ВЕСЕЛКА

журнал
для
української
дітвори.

КОЛЬОРОВІ ІЛЮСТРАЦІЇ

Виходить кожного місяця у видавництві „Свобода” заходами українського народного союзу.
РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ

Річна передплата становить у США — 8.00 доларів, у інших країнах — рівноартистичні ціни. Для членів УН — 5.00 доларів. Ціна окремого числа 75 центів.
Ціна поштового числа — 1.00 долар.

Адреса:
„СВОБОДА” — „ВЕСЕЛКА”
P. O. Box 346 • JERSEY CITY, N. J. 07303 • U. S. A.

ІВАН КЕДРИН

Життя — Події — Люди

СПОМИНИ та КОМЕНТАРІ

LIFE — EVENTS — PEOPLE

MEMOIRS and COMMENTARY

Книжка у твердій темно-блакитній політичній обгорці, із золотими літерами, роботи мистця

БОГДАНА ВОЖЕМЬСЬКОГО.

724 сторінок. Ціна 20.00 дол.
Замовляти можна в книгарському відділі при „Свободі”, пересилаючи чек або поштовий переказ, доплативши одного долара на кошти пересилки.
СВОБОДА, 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303
Мешканців стеїту Нью Джерсі зобов'язує 5% стеїтового податку.

Пресовий Фонд „Свободи”

На цьому місці друкуємо імена тих ВІІІ. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи” та її видання: англомовного „Українського Тижденника” і дитячого журналу „Веселка”, і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

ЛЮДИ ТА ЧИ

В. Смирн, Голландія	\$25.00	М. Хархалис, Торонто	5.00
Л. Сиски, Гарфілд	25.00	М. Хмара, Гофман	5.00
С. Новаківський, Філадельфія	15.00	Г. Хрущ, Фт. Вільям	5.00
А. Засула, Лінонія	10.00	І. Худик, Асторія	5.00
А. А. Маккейд, Бронкс	10.00	К. Чагарин, Менсон Вуд	5.00
В. Сабат, Торонто	10.00	М. Яремчук, Аллентаун	5.00
В. О. Стефанчик, Едмонтон	7.20	Ю. Ясенько, Вудлінгтон	5.00
О. Яхно, Лонг Авленд Сіті	7.20	М. Федор, Флемінгтон	4.00
П. Веда, Лорейн	5.00	І. Вільям, Чикаго	3.00
М. Віленчик, Джексон Гайтс	5.00	І. Васильна, Кейп Корал	3.00
К. Влатітис, Лямін	5.00	д-р М. Лободяк, Форт Дадж	3.00
І. Вільям, Гарфілд	5.00	К. Микевич, Джерсі Сіті	3.00
О. Вак - Войчук, Філадельфія	5.00	А. Шафран, Кліфтон	3.00
Василь Ворис, Парма	5.00	І. Юрчиш, Монтерос	3.00
А. Врнкіалло, Керміер	5.00	д-р М. Ярославська, Нью Йорк	3.00
А. Валовський, Філадельфія	5.00	П. Винницький, Ветлестем	2.20
І. Водилд, Говелл	5.00	С. Гельнер, Монтерос	2.20
П. Врублівський, Довнерс Гров	5.00	А. Озимко, Кліфтон	2.20
Я. Головач, Торнгіл	5.00	М. Таран, Нахс	2.20
М. М. Горнич, Торонто	5.00	П. Войчук, Стретфорд	2.00
С. Гукало, Стівні Крик	5.00	Теодор Ворис, Монтерос	2.00
Ю. Гугалик, Чикаго	5.00	М. Гуран, Рочестер	2.00
мгр Я. Давид, Вруклін	5.00	А. Долішський, Ірвінгтон	2.00
П. Дзюба, Перт Амбой	5.00	М. Каркоп, Ст. Пол	2.00
Я. Загара, Ньюарк	5.00	Т. Лопачук, Асторія	2.00
Г. Загурський, Воррен	5.00	М. Микевич, Феніксвилл	2.00
Т. В. Зенчак, Норт Вронсвік	5.00	В. Савка, Гетфілд	2.00
Н. Зубрицький, Джерсі Сіті	5.00	С. Сладник, Чикаго	2.00
В. Калюк, Джексон Гайтс	5.00	Г. Р. Ткачик, Тускон	2.00
Р. Карабіна, Вунсакет	5.00	В. Труфін, Амстердам	2.00
А. Карпенко, Савітфілд	5.00	Ф. Цікало, Бремстон	2.00
В. Кен, Франклін Парк	5.00	М. Ворис, Тандер Вей	1.50
Е. Коларик, Лін Саль	5.00	В. Єрега, Іст Гановер	1.50
А. Кандіра, Врістоль	5.00	П. Стоїко, Іст Гановер	1.50
М. Корнієць, Лос Анджелес	5.00	В. Варан, Джамайка Плейн	1.00
І. Кутиш, Савт Віндзор	5.00	А. Гаргал, Лямін	1.00
І. Кукаршин, Едмонтон	5.00	В. Даровський, Врідвердун	1.00
Д. Кучула, Мамі	5.00	І. Маріш, Філадельфія	1.00
В. Н. Лесюк, Санта Моніка	5.00	О. Метельський, Нортгемптон	1.00
М. Мандибул, Вудсайд	5.00	А. Пастернак, Амстердам	1.00
А. Маринчук, Пассейк	5.00	О. Урбанський, Плен-теїшен	1.00
М. Мартинюк, Чикаго	5.00	Р. Ясенький, Торонто	1.00
М. Мельничук, Філадельфія	5.00		
В. Назаревич, Іст Нортвіч	5.00		
Я. Опарик, Кінгстон	5.00		
Т. Орел, Норт Берген	5.00		
А. Пилип, Мейфелд	5.00		
А. Р. Пилип, Сомерсвилл	5.00		
П. Писарський, Довнерс Гров	5.00		
П. Саварин, Едмонтон	5.00		
П. Сагал, Гайтс	5.00		
М. Стефанішин, Філадельфія	5.00		
д-р М. Терлецький, Ньюарк	5.00		
А. Турчин, Трентон	5.00		
П. Філіппі, Детройт	5.00		
О. Філаріш, Рівер Форест	5.00		
П. Фурчак, Чикаго	5.00		

REAL ESTATE

Ще є до набуття в Glen Spey, New York
ТРИ 5-АКРОВІ ПЛОЩІ
по ДУЖЕ ПОМИРКОВАНИЙ ЦІНІ.
Дзвонити перед 8-ю рано або
по 6-й вечора на число:
(914) 858-3757

В УКРАЇНСЬКОМУ СЕЛІ

В ФЛОРИДІ НОВІ

2 родинні домів від \$70,000,
або на одну родину \$35,000.
Ділянки під хату від \$8,500,
містова вода, „суверс”, дороги,
близько Народного Дому і церкви.

SUNNYLAND REALTY

855 N. Park Avenue
Apopka, Florida 32703
Stephen Kowalchuk—
Realtor (305) 886-3060

70 акрів землі, 1200 фронту до
гірського потоку і до асфальтової
дороги. Ціна — \$55,000.00
5 акрів землі, 1000 фронту до
асфальтової дороги. Ставок.
Ціна — \$25,000.00
Новий дім, 3 акри землі, близько
Суміш, Ціна — \$45,000.00

STEPHAN OLEKSIW

Licensed Real Estate Broker
Rock Haven Rd., P.O. Box 348
Kerhonkson, N.Y. 12446
Tel: Kerhonkson (914) 626-7692

3 BEDROOM HOUSE,

A-1 condition on 2 1/2 acres of land,
selling by owner, Kerhonkson area.
For information call —
(914) 626-0622 — weekends
(212) 423-0639
during the week
Asking \$39,000.

FUNERAL DIRECTORS

LYTWYN & LYTWYN

UKRAINIAN

FUNERAL DIRECTORS

AIR CONDITIONED

Обслуговування ПІДПРИЄМСТВА.

Our Services Are Available

Anywhere in New Jersey.

Також займаємося похоронами

нами на приватній в Ванді

Вруку і перенесенням тіл

в останній країні.

801 Springfield Avenue

IRVINGTON, N.J.

NEWARK, N.J.

ESsex 5-5555

ПЕТРО ЯРЕМА

УКР. ПОГРЕБНИК

Займається Похоронами

в BRONX, BROOKLYN,

NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ

КОНТРОЛЬОВАНА

ТЕМПЕРАТУРА

Peter Jarema

129 EAST 7th STREET